

SPREKEN

Het spreken van de leerling wordt steeds belangrijker in het onderwijs, als *didactisch middel* en als *leerdoel* op zichzelf.

I. Het wordt gebruikt als *didactisch middel* bij kleuter-, basis- en verder onderwijs, en natuurlijk niet alleen voor het vak Nederlands. Uitgangspunt is daarbij dat het voor de leerling zinvol is als hij iets 'onder woorden brengt'. Leergesprekken kunnen in meerdere of mindere mate door de docent gestuurd worden.

Hoe moet een docent zich bij een leergesprek gedragen om te bereiken dat de leerlingen actief deelnemen aan het gesprek?

II. Spreken en luisteren zijn onderdelen van het eindexamenpakket van het voortgezet onderwijs. Het wordt daarom (niet alleen daarom) apart als *leerdoel* aan de orde gesteld: er zijn discussielessen, spreekbeurten, forums, telefoongesprekken enz. Kenmerkend voor deze spreeklessen is vaak dat de spreesituatie niet reëel is: niet de inhoud is het belangrijkste, maar de manier waarop er gepraat wordt. Dit blijkt bv. daaruit dat de leerlingen niet verondersteld worden verder nog iets met de inhoud te doen. Mijn indruk is dat dit soort spreekonderwijs vooral voorkomt bij het voortgezet onderwijs, waar Nederlands een vak apart is. Op kleuter- en basisschool ligt de mogelijkheid tot integratie voor de hand, daar bijna alle vakken in één hand zijn. Voor alle schooltypen geldt dat er meestal gewerkt wordt met simulatie, al of niet speels, van de werkelijkheid buiten de school.

Is het zinvol de leerlingen zich te laten oefenen in het spreken in een niet-reële situatie?

Is het zinvol ze te laten oefenen in het spreken als ze buiten de oefensituatie hun mond moeten houden?